

Sigorta acenteleri arasındaki iş paylaşımında; belge düzeni, elde edilen kazancın vergilendirilmesi, KDV/BSMV uygulaması hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[VUK1-20182]-25928
Tarih	08.01.2020

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[VUK1-20182]-25928

08.01.2020

Konu : Sigorta aracılık hizmeti karşılığında alınan bedelin vergisel boyutu ve belge düzeni

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; sigorta acenteliği faaliyeti işi ile iştigal ettiğiniz, bazı müşterilerinizi sigorta primi komisyonu paylaşması anlaşması yaptığınız sigorta acentesi firmaya yönlendirdiğiniz, sigorta poliçesinin bu acente tarafından düzenlendiği fakat düzenlenen poliçenin prim bedelinin müşteriler tarafından firmanıza ait banka hesabına ödendiği, acentenizin poliçe bedelini firmanıza ait kredi kartı yada banka havalesi yolu ile sigorta şirketine ödediği belirtilerek, bu uygulamanın yerinde olup olmadığı ile karşı acentenin tarafınıza ödemesi gereken prim komisyonu bedelinin sigorta komisyon belgesi ile gelir kaydedilmesinin yerinde olup olmadığı hususlarında görüş talep edilmektedir.

I- KURUMLAR VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasıyla kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı belirtilmiş, anılan maddenin ikinci fıkrasıyla da safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bilanço esasına göre ticari kazancın tespiti ile ilgili 38 inci maddesinde; bilanço esasına göre ticari kazancın, teşebbüsteki özsermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müspet fark olduğu, bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce işletmeye ilave olunan değerlerin bu farktan indirileceği işletmeden çekilen değerlerin ise farka ilave olunacağı ve ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulacağı belirtilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, şirketinizin aracılık hizmeti karşılığında başka bir sigorta şirketinden aldığı tutarların (sadece sigorta aracılık hizmetine isabet eden tutarın) kurum kazancınızın tespitinde gelir olarak dikkate alınması gerekmektedir.

II- KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

- (1/1) maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu,
- (17/4-e) maddesinde ise, banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler ve sigorta aracılarının sigorta şirketlerine yaptığı sigorta muamelelerine ilişkin işlemlerinin KDV'den istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

Konu hakkında KDV Genel Uygulama Tebliğinin (II/F) bölümün "4.5. Banka ve Sigorta Muameleleri Kapsamına Giren İşlemler" başlıklı alt bölümünde gerekli açıklamalara yer verilmiş bulunmaktadır.

Buna göre;

- Acentenizin 5684 sayılı Kanun kapsamında sigorta aracılık faaliyeti yürütmesi durumunda, acenteniz tarafından sigorta şirketlerine yapılan sigorta muamelelerine ilişkin işlemler KDV'den istisna olacaktır.
- Acenteniz tarafından bazı müşterilerinize ait sigorta poliçelerinin anlaşma yaptığınız başka bir sigorta acentesi tarafından düzenlenmesi ve BSMV'ye tabi bu sigorta bedelinin müşterilerinizden tahsil edilerek şirketinizce diğer acenteye yansıtılması KDV'ye tabi değildir.
- Acente tarafından şirketinize ödenen prim komisyon bedeli ise Kanunun (17/4-e) maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceğinden genel hükümler çerçevesinde KDV'ye tabi olacaktır.

III- VERGİ USUL KANUNU UYGULAMASI

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin birinci fıkrasında, *"Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir."* hükmü yer almakta olup, söz konusu kayıtların, esas itibariyle, mezkûr Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde yer alan belgelerden herhangi birisi ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, aynı Kanunun;

- 229 uncu maddesinde, *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır."*,

- 232 nci maddesinde ise, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;

2. Serbest meslek erbabına;

3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;

4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;

5. Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Öte yandan, aynı Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi ile Maliye Bakanlığı, mükellef ve meslek grupları itibariyle muhasebe usul ve esaslarını tespit etmeye, bu Kanuna göre tutulmakta olan defter ve belgeler ile bunlara ilaveten tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva etmesi zorunlu bilgileri belirlemeye ve bunlarda değişiklik yapmaya yetkili kılınmıştır.

Bu yetkiye dayanılarak sigorta şirketleri ile acenteler tarafından düzenlenecek belgelerde uyulması gereken usul ve esaslar 243, 246 ve 385 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde açıklanmış olup, 385 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin "6 Sigorta Acentelerine Tali Acentelik Sözleşmesi ile Bağlı Olarak Çalışan Tali Acentelere Ödenen Komisyon Bedellerinde Belge Düzeni" başlıklı bölümünde; *"243 ve 246 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde, sigorta acente ve prodüktörleri ile sigorta ve reasürans brokerleri tarafından sigorta şirketlerine sağlanan hizmetler nedeniyle ödenen*

komisyon bedelleri için sigorta şirketleri tarafından "Sigorta Komisyon Gider Belgesi" düzenleneceği ve acente, prodüktör ve brokerlerin bu bedeller için ayrıca fatura düzenlemeyecekleri ve bu bedelleri sigorta komisyon gider belgesine istinaden hasılat kaydedecekleri açıklanmıştır.

Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden, tali acentelerin bir tali acentelik sözleşmesiyle sigorta acentelerine bağlı olarak faaliyette bulunmaları ve bu faaliyetleri sonucu bir komisyon geliri elde etmeleri nedeniyle, sigorta acenteleri tarafından tali acentelere ödenen komisyon bedelleri için sigorta komisyon gider belgesi düzenleme zorunluluğu getirilmiştir.

Buna göre, tali acenteler aldığı bu bedeller için ayrıca fatura düzenlemeyecekler ve bu bedelleri sigorta acenteleri tarafından düzenlenen sigorta komisyon gider belgesine istinaden hasılat kaydedebileceklerdir.

..." düzenlemesine yer verilmiştir.

Bu bağlamda, sigorta şirketleri tarafından sigorta acente, prodüktör ve brokerlerinden sağlanan hizmetler nedeniyle ödenen komisyon bedelleri için sigorta şirketi tarafından ... fatura yerine sigorta komisyon gider belgesi düzenlenmesi icap etmekte olup, söz konusu durumlar haricinde sigorta komisyon belgesinin düzenlenmiş olması genel hükümler çerçevesinde fatura düzenleme yükümlülüğünü kaldırmamaktadır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, iş paylaşımında bulunduğunuz ve sigorta pirimi komisyonu anlaşması yaptığınız sigorta acenteleri ile aranızdaki mevcut durumu kapsayacak şekilde, Vergi Usul Kanunu uygulamasına ilişkin ikincil mevzuatta özel bir düzenleme olmadığından genel hükümler çerçevesinde işlem tesis edilmesi, dolayısıyla söz konusu acente tarafından şirketinize yapılacak olan komisyon ödemesine konu hizmet için, hizmetin tamamlandığı tarihten itibaren 7 gün içinde fatura düzenlemeniz gerekmektedir.

Diğer taraftan, anlaşma yapmış olduğunuz acente tarafından düzenlenen poliçeye ilişkin bedelin şirketiniz tarafından tahsil edilmesi ve daha sonra ilgili kısmının anlaşma yapılan acenteye gönderilmesi işlemlerinin 213 sayılı Kanun uygulamasına bir aykırılığı bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 09.09.2026